

עין משפט
גד מצוה

קסב א ב ג ד מיי פ"ב מהל' אצל הל' י והל' יא טושי"ע י"ד ס' שגב טע"י ה' קסו ה מיי שס הל' ט סמוג עשין מד"ס ב טוש"ע י"ד ס' שגב ספיף ד':

קסו ג מיי פ"י שס הל' ג סמוג שס טוש"ע י"ד ס' שגב ספי" ח' קסב ז מיי פ"א מהל' תגניה הלכה ז' קסב ח מיי פ"יי מהל' אצל הל' ג סמוג שס טוש"ע י"ד ס' שגב ספי" ט (וטוש"ע א"ח ס' תקמח ספיף ט'):

קע ט מיי שס הל' ד טוש"ע שס ספי" יא [וטוש"ע א"ח שס ספיף טז]:

קעא י מיי פ"ו מהל' י"ט הל' ג ופי"א מהל' אצל הל' [א] ב סמוג שס ולאין טע טוש"ע א"ח ס' תקמז ספי" ו וטוש"ע י"ד ס' חא ספי" ב':

קעב ב מיי שס טוש"ע א"ח ספי" ו י"ד שס ספי" ד':

קעג ל מ מיי הל' יט שס והל' אצל שס הל' ג טוש"ע א"ח שס ספי" ח וי"ד שס:

רבינו חננאל

אבא שאול אומר אף באיש אחד וישתי נשים. ואין עומדין עליו בשורה, ואין אומרין עליו ברכת אבלים (ותנחומי אבלים. בן ל' יום יוצא בדלוסקמא. ר' יהודה אומר לא דלוסקמא הניטלת על הכותף אלא הניטלת על אנפיים. ורעמדין עליו בשורה, ואומרין עליו ברכת אבלים ותנחומי [אבלים]. בן י"ב חדש יוצא במטה. ר' עקיבא אומר בן שנה ואבריו כבן שתיים בן שתיים ואבריו כבן שנה, יוצא במטה. רבי שמעון בן אלעזר אומר היוצא במטה רבין (במתיבין) [מצהיבין] עליו. ר' אלעזר כן עזריה אומר ניכר לרבים רבים מתעסקין בן, אין ניכר לרבים אין רבים מתעסקין בו. מה הן בהספד. ר' מאיר אומר משום ר' ישמעאל עניים בני שלש, עשירים בני חמש. ר' יהודה אומר משום ר' ישמעאל עניים בני שש, עשירים בני שלש, ובני זקנים כבני [עניים]. אמר גידול בר מנשה אמר שמואל הלכה כר' יהודה שאמר משום ר' ישמעאל. ירושלמי תני אין מראין פנים לא בראש שנה ולא ביום הכיפורים. ר' חזקיה הוה ליה עובדא, סלקין רבנן למחמי ליה אפון בצומא רבת, אמי לון כלום אמרו אין מראין פנים לא בראש השנה ולא ביום הכיפורים, [א]לא מפני התפילה. שנייה הוא יום הכיפורים שחל להיות בשבת. (ב) דריש ר' יענינז מי שקבר את מותו חי אחד לפני עצרת, חשוב כשבעת ימי האבל ופסקו ז' ימי אבלו, ותצרת חשוב כשבעת ימי הרגל, דאמר ר' אלעזר מנין לעצרת שיש לה תשלומין שבעה

כד:

אבא שאול אומר **אף באיש אחד ושתי נשים**.מפורשצמסכת קדושין (דף פ: ושס) אע"ג דאין איש אחד מתייחד עם שתי נשים בשעת אצילות דטרידא שרי:

ואין אומרים עליו ברכת אבלים.כלו לו חדשיו ומיהו אפי' מיירי ככלו לו חדשיו נהי דמתאבלים עליו כדאיחא בפרק ר"א (שגב ד' קלו. ושס) ובפרק יש כזור לנחלה (בכורות דף מט.) מ"מ אין מחמירין עליו כל כך ללערו כדלשכתן צהני דסמוך דלפי מה שהוא גדול מחמירין לכבודו: **ברכת אבלים ותנחומי אבלים**. שמנחמים אותו בדברים:

לעיל (ע"א) פירש צקונטרס דאס צא להחליף צגדים שכנסו קודם הרגל ללבוש צגדים שהן מכוסצין כי חלוק היה ממיר צגדים שכנסו קודם הרגל וצמוס' פ"י אס צא להחליף ללבוש צגדים שאינם מכוסצים כי חלוק הוא מלבוש ורגילים ללבושו ולהחליף צלא כיצוס ור' ינחק זקניו סוצר כך ועל פירש"י הקשה דאי שרי צגדים שכנסו קודם אצלנו ומסתמא הכי נמי שרי צגדים המגוהאים קודם אצילות וא"כ מנין לו למעלה דלציי כרצי (ק) מנא צ"ר אלעזר בן שמעון שמא מקודס אצלנו היו מגוהאין וי"ל דמדשרו הני דוקא ולא חדשים לצניס ש"מ דסצינא להו הכי ומיהו זהו המנהג עתה שמלציצין אותו לאדם אחר יוס או חזי יוס ואין זה קרוי צגד מכוסצס **לדריה: רבי עקיבא** אומר **בן שנה ב'**, ולא סגי צי"צ חדשים וצמסכת שמחות (ק) נראה לי ר"ע כו' פירוש דלא צעי ג' שניס ואס מת ציוס שלשים פוסק צפ' יש כזור (בכורות ד' מט.) שלשים יוס צאדם אינו נפל ויוס שלשים לענין אצילות כיוס שלפניו ואינו מתאצל וה"ה מסתמא לענין כזור: **דרבי אלעזר א"ר אושעיא** **היא**, והא דלא מייתי צרייתא

דר"א בן יעקב דמפיק תשלומין מוקראתס וצקארכס אחיו חג שאתה קורא וקוצר הוי אומר זה חג השצעות וריש לקיש אמר חג הקציר אחיו חג שאתה חוגג וקוצר צו הוי אומר זה עזרת ויש לומר דלא ידעינן כמה ימיס אי לאו מדציב אושעיא כדאיחא פרק אין דורשין (תגיה דף יז: ושס) אלא קשיא מנא ליה דעזרת כרגלים צומן הוה הא ליכא תשלומין ונהי דמתני' הכי משמע מדקאמר עזרת כרגלים משמע לגמרי מיהו היא גופא מנא ליה י"ל כיון דעזרת חד יומא ונחשצ כמו פסח וסוכות צומן שצית המקדש קייס לענין תשלומין חשיצ נמי לדידן כרגל דפסח וסוכות מיהו צר"ה ויוס הכפוריס משמע דלא סצינא להו הכי דליהוו חשיצי כשצעה ימיס מדלא נקט אלא עזרת ולית ליה דרבנן גמליאל ורב פפא דצמסוך דלאמי אפילו ר"ה ויה"כ ישנן כרגלים דלעולס הוא צמקוס פסח וסוכות הקשה צמוספת הרב מה אנו צריכים שיהא ראש השנה כשצעה ימיס צלאו הכי נמי מותר לגלח ערב יוס כפוריס דהוי קוצר אחר צומן שמונה ימיס קודס יוס כפוריס דצטלה הימנו גזרת שלשים ומיזך דנפקא מינה אס לא גילה ערב יוס כפוריס דלצינו מגלח אחר יוס כפוריס אצל עתה דחשצינן ראש השנה כשצעה ויוס הכפוריס כשצעה וערב ראש השנה כשצעה ימיס קודס וצין ראש השנה ליוס כפוריס שצעה ונקיט ליה צתר יוס כפוריס שני ימיס ומגלח ואין נראה לי תירוצן זה דהא קיימא לן כאצא שאול דאמר לעיל (ד' יט:) מגלח אחר הרגל אלא יש לפרש דנפקא לן מינה לענין שמועה רחוקה דחשצינן לה שמועה רחוקה צהני שני ימיס אחר יוס כפוריס וזהו דוחק גדול כי זה אינו מפורש צשוס מקוס שתחשצ שמועה רחוקה פחות משלשים יוס ויותר היה יכול לומר לענין דחשצינן אחר ראש השנה שצת שלישית דאמר לעיל ישצב צמקומו מיהו אין זה נראה שוס קושאי כלל דהא דאמר שמונה ימיס קודס הרגל צטלה ממנו גזרת שלשים יוס היינו דוקא היכא דנהג אצילות שצעה ימיס אצל זה שלא נהג אצילות כי אס יוס אחד לא אמרינן יוס כפוריס צטצל שלשים ותמהתי למה לא פירש הרב כך כי דצר זה פשוט וצמסוך פירש כענין זה הרב יוס אחד לפני החג וחג ושמיני שלו הרי כאן כ"א יוס דדוקא צהני אומרים דשמיני עזרת הרי כ"א יוס אצל מת צרגל שלא נהג אצילות קודס הרגל לא הוי שמיני עזרת כי אס יוס אחד למנין שלשים כך נראה לי ואינו יודע הצירור כך פירש הרב ופירש צהלכות גדולות דהשאת דאית לן תרי יומי אי שכיב ליה שיכצא ציוס טוב ראשון לא יהוג אצילות עד מוצאי יוס טוב שני (ימיס) ואותו יוס טוב שני עולה למנין שצעה ואי שכיב ציוס שני ההוא יומא נוהג אצילות דכיון דיוס טוב שני דרבנן אחי אצילות דאורייתא דיוס ראשון דהוי מן התורה כדאמרין צוצחים (ד' ק:) ומצטל יוס שני דרבנן ואין נראה צר"י וגס אין נוהגינן כלל וצמקוס אחר פירשתי ^א:

א"א קרוביו. ירושלמי וצלנד קרוצים הראוין להתאצל כהדא דרבי אצין דמך צמועדא לא גמל ר' מנא חסדא אמר צתר מועדא ניעדא ליה יקרא ואסיק חסס שמת הכל כקרוציו מצדין עליו אלו ואלו נראה לי מכאן משמע שיש הכראה צלא אצילות * כגון צרגל ולקמן (ד' כה:) אמר אפי' רצו שלמדו חכמה אינו ישצב עליו אלא יוס אחד ותמיהני אס כן נצטרך הכראה לשמועה רחוקה ולא מצינו צרבי חייא שעשו לו הכראה אלא קאמר לעיל (דף כ:) והולך כלי אחרי לצית המרחץ ושמא לענין הכראה החמירו משוס כבוד החסס:

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

^א **דלוסקמא**. ארון: ואין עומדין עליו צשורה. אין צריך לעמוד עליו צשורה. כשחורין מצית הקצרות עוצרין לפני האצל צשורה וכל אחד אומר לו תתנחס: **צרכס אצלים**. צרכה שאומר צרחצה כדאמר צכתוצות (ד' ט:): **סנחומי אצלים**. כל שצעה הולצין לנחמו צציתו: **הניעולס צצקף**. צאדם אחד: **צאגפי"ס**. צשני צני אדם דרך צבוד: ואצרינו **כצן שפיס**. שאצרינו גדולים: **מאהיבין**. מרגישין ומלערינן: **ניכר לצרכס**. שהיו מכירין כצר שהיה רגיל לצאת מן הצית: **מה הן כהספד**. כמה יהא גדול שמועה להספידו: **ענייס צני שגס**. לפי שהעני מצטער על צניו יותר מן העשיר לפי שאין לו שמוחה אחרת: **יוס אחד לפני עזרת**. היה אצל: **הרי כאן ארצעה עשר**. דעזרת חסוצ כשצעה וזהו יוס שלפני עזרת חסוצ ז' דסצר כי האי מנא דלעיל (ד' כ.) דאמר אפילו יוס אחד אפילו עשה אחת וכמאן דאמר עזרת כרגלים ^א: **מתני'** **על מטה וקופס**. יושצין המנחמין: **חולצין**. כתפיהן: גמ'

יהודה אומר משמו ^ה עניים בני חמש עשירים בני שש ובני זקנים כבני עניים אמר רב גידל בר מנשיא אמר רב הלכה כרבי יהודה שאמר משום רבי ישמעאל דרש ר' ענני בר ששון אפיתחא דבי נשיאה ^י יום אחד לפני עצרת ועצרת הרי כאן ארבעה עשר שמע רבי אמי ואיקפד אמר אטו דידיה היא דרבי אלעזר א"ר אושעיא היא דרש רבי יצחק נפחא אקילעא דריש גלוחא יום אחד לפני עצרת ועצרת הרי כאן ארבעה עשר שמע רב ששת איקפד אמר אטו דידיה היא דר"א אמר ר' אושעיא היא דא"ר אלעזר א"ר אושעיא ^י מנין ^ט לעצרת שיש לה תשלומין כל שבעה שנאמר ^י בחג המצות ובחג השבועות ^ה מה חג המצות יש לה תשלומין כל שבעה אף חג השבועות יש לה תשלומין כל שבעה ^א דאבריה רב פפא לרב אויא סבא ודרש ^ה יום אחד לפני ראש השנה וראש השנה הרי כאן ארבעה עשר רבינא הלכך ^ס יום אחד לפני החג וחג ושמיני שלו כאן עשרים ואחד יום רבינא איקלע לסורא דפרת א"ל ^ט רב חביבא מסורא דפרת לרבינא אמר מר יום אחד לפני ראש השנה וראש השנה הרי כאן ארבעה עשר אמר ליה אנא מסתברא כרבן גמליאל הוא דאמינא: **מתני'** ^י אין קורעין ^ב ולא חולצין ^ל ואין מברין אלא קרוביו של מת ^ס ואין מברין אלא על מטה זקופה: גמ'

דר"א בן יעקב דמפיק תשלומין מוקראתס וצקארכס אחיו חג שאתה קורא וקוצר הוי אומר זה חג השצעות וריש לקיש אמר חג הקציר אחיו חג שאתה חוגג וקוצר צו הוי אומר זה עזרת ויש לומר דלא ידעינן כמה ימיס אי לאו מדציב אושעיא כדאיחא פרק אין דורשין (תגיה דף יז: ושס) אלא קשיא מנא ליה דעזרת כרגלים צומן הוה הא ליכא תשלומין ונהי דמתני' הכי משמע מדקאמר עזרת כרגלים משמע לגמרי מיהו היא גופא מנא ליה י"ל כיון דעזרת חד יומא ונחשצ כמו פסח וסוכות צומן שצית המקדש קייס לענין תשלומין חשיצ נמי לדידן כרגל דפסח וסוכות מיהו צר"ה ויוס הכפוריס משמע דלא סצינא להו הכי דליהוו חשיצי כשצעה ימיס מדלא נקט אלא עזרת ולית ליה דרבנן גמליאל ורב פפא דצמסוך דלאמי אפילו ר"ה ויה"כ ישנן כרגלים דלעולס הוא צמקוס פסח וסוכות הקשה צמוספת הרב מה אנו צריכים שיהא ראש השנה כשצעה ימיס צלאו הכי נמי מותר לגלח ערב יוס כפוריס דהוי קוצר אחר צומן שמונה ימיס קודס יוס כפוריס דצטלה הימנו גזרת שלשים ומיזך דנפקא מינה אס לא גילה ערב יוס כפוריס דלצינו מגלח אחר יוס כפוריס אצל עתה דחשצינן ראש השנה כשצעה ויוס הכפוריס כשצעה וערב ראש השנה כשצעה ימיס קודס וצין ראש השנה ליוס כפוריס שצעה ונקיט ליה צתר יוס כפוריס שני ימיס ומגלח ואין נראה לי תירוצן זה דהא קיימא לן כאצא שאול דאמר לעיל (ד' יט:) מגלח אחר הרגל אלא יש לפרש דנפקא לן מינה לענין שמועה רחוקה דחשצינן לה שמועה רחוקה צהני שני ימיס אחר יוס כפוריס וזהו דוחק גדול כי זה אינו מפורש צשוס מקוס שתחשצ שמועה רחוקה פחות משלשים יוס ויותר היה יכול לומר לענין דחשצינן אחר ראש השנה שצת שלישית דאמר לעיל ישצב צמקומו מיהו אין זה נראה שוס קושאי כלל דהא דאמר שמונה ימיס קודס הרגל צטלה ממנו גזרת שלשים יוס היינו דוקא היכא דנהג אצילות שצעה ימיס אצל זה שלא נהג אצילות כי אס יוס אחד לא אמרינן יוס כפוריס צטצל שלשים ותמהתי למה לא פירש הרב כך כי דצר זה פשוט וצמסוך פירש כענין זה הרב יוס אחד לפני החג וחג ושמיני שלו הרי כאן כ"א יוס דדוקא צהני אומרים דשמיני עזרת הרי כ"א יוס אצל מת צרגל שלא נהג אצילות קודס הרגל לא הוי שמיני עזרת כי אס יוס אחד למנין שלשים כך נראה לי ואינו יודע הצירור כך פירש הרב ופירש צהלכות גדולות דהשאת דאית לן תרי יומי אי שכיב ליה שיכצא ציוס טוב ראשון לא יהוג אצילות עד מוצאי יוס טוב שני (ימיס) ואותו יוס טוב שני עולה למנין שצעה ואי שכיב ציוס שני ההוא יומא נוהג אצילות דכיון דיוס טוב שני דרבנן אחי אצילות דאורייתא דיוס ראשון דהוי מן התורה כדאמרין צוצחים (ד' ק:) ומצטל יוס שני דרבנן ואין נראה צר"י וגס אין נוהגינן כלל וצמקוס אחר פירשתי ^א:

א"א קרוביו. ירושלמי וצלנד קרוצים הראוין להתאצל כהדא דרבי אצין דמך צמועדא לא גמל ר' מנא חסדא אמר צתר מועדא ניעדא ליה יקרא ואסיק חסס שמת הכל כקרוציו מצדין עליו אלו ואלו נראה לי מכאן משמע שיש הכראה צלא אצילות * כגון צרגל ולקמן (ד' כה:) אמר אפי' רצו שלמדו חכמה אינו ישצב עליו אלא יוס אחד ותמיהני אס כן נצטרך הכראה לשמועה רחוקה ולא מצינו צרבי חייא שעשו לו הכראה אלא קאמר לעיל (דף כ:) והולך כלי אחרי לצית המרחץ ושמא לענין הכראה החמירו משוס כבוד החסס:

ועצרת שבעה, הרי ארבעה עשר. משלים ששה עשר יום והרי גמרו לו שלשים ומותר בתספורת. אדבריה רב פפא לרב אויה סבא ודרש יום אחד לפני ראש השנה וראש השנה הרי י"ד. אמר רבינא הלכך הקובר את מותו יום אחד לפני החג, שבעה, והחג שבעה, ושמיני שלו שהוא רגל בפני עצמו, הרי כאן עשרין ואחד יום. וזהו שאמרו [שמיני] רגל בפני עצמו לענין פז"ר קש"ב. פירוש א) רגל בפני עצמו זהו כדי לחשב יום שמיני של חג הסוכות שבעת ימים לאבל למנין שלשים. **מתני'** אין קורעין ולא חולצין כתף, ולא מברין אלא קרובין של מת.

מסורת הש"ס

^א [שמחות פ"ג ע"ש], ^ב תגניה. ח. ר"ה ד., ^ג א] נע"י פרש"י צ"ה טו., ^ד צצ"מ קא: הני' צכתומא, ^ה [ד"ה דלוסקמא אחרי ד"ה תחומין], ^ו [לעיל יט.], ^ז משמע פרש"י היה מחיר גנדים שכנסו קודם האצל ובתום פי' כ"ל. ח) דלצי כרצי ורבא כרלצ"ש ע"י פרש"י. ט) פי' גרסי' בן ג' שניס ויאל צמטה ר' עקיבא ס' פי' דלא צעי ג' כי כ"ל, ^י [עין מוס' צרכות מז: ד"ה מזה דריבס שאין],

תורה אור השלם

ו. שלוש פעמים בשנה יצאה כל וכוךר את פני יי אלהיך במקום אשר יבחר בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות ולא יצאה את פני יי דברים טו טז ריקם:

הגהות הב"ח

^א גמ' בחג המזות ובחג הסוכות ובחג הסוכות: מה מזה המזות:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אלא כו' בגון ברנא. עיין לעיל דף כ ע"א מד"ה שצכר:

מוסף רש"י

מנין לעצרת שיש לה תשלומין כל שבעה. דלילו בחג הסוכות ובחג המזות נפקא לן (תגיה ט.) מוחמטס אותו חג להי צבעת ימים, יכול יהו חוגגינן כל ז' פ"ל אותו, אותו אמה חוגג ואי אמה חוגג כל ז', אס כן למה נאמר ז' לתשלומיס, שאס לא חג תגיהמו צראשון יקריבנה צעי (ד"ה ט:). מה חג המצות יש לה תשלומין כל שבעה. כדריצין קראי לחג הסוכות, והוא הדין לחג המזות, שהרי אף הוא שבעת ימים (תגיה ט:). אדבריה. הנהינו ומטייל עמו צמנאות העיר (בציה כס:).

^[1] דברי רבינו אלו הונא בתוס' ר"ה דף ד' ע"ב ד"ה פז"ר קש"ב צמזו של רבינו ז"ל.

^[2] צירושלמי שס איחא שנייא הוא יוה"כ שחל להיות בחול ופי' דאין חילוק דצין שחל צשבת וצין שחל בחול לעולס אין מאלין פניס.

^[3] פ"י ויהי"כ חל לא צשבת.